

ספריי — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שדשלת האור

שנת
ראשון

דרכי
שמיני

מאמר וקבל היהודים - תרצי"א

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

וצוקללה"ה נבנים זי"ע
שניאורסאהן
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מגוכתי"ק

על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, ניו.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושלוש לבריאה
שבעים וחמש שנה לגאולת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) זי"ע
מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

הו"ח ר' שמואל פסח ב"ר יעקב דוד ע"ה
נפטר ביום ג' תשרי - צום גדלי' ה'תשנ"ה
וזוגתו האשה החשובה מרת פריידל חדוה
ב"ר זאב וואלף ע"ה
נפטרה ביום ד' אדר שני ה'תשנ"ה

פיס

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הרה"ת ר' שניאור זלמן הלוי וזוגתו מרת אסתר שיינדל
ומשפחתם שיחיו שגלוב

והענין בזה הוא דמתן תורה, היינו נתינת התורה היתה אחרי הקדמת נעשה לנשמע, והקדמת נעשה לנשמע הוא ביטול פנימי, וכמ"ש אחרי ה"א תלכו כו' שהוא ההילוך אחרי הוי' בבחי' ביטול בלי הרגש עצמי כלל, מיא גייט נאך, נאך השי"ת ועניני ציוויו ופקודיו בתורה ומצות מיט א ביטול פנימי, ואם מיא פילט זיך גאך ניט, והיא העבודה דתפלה, דתורה נקראת פנים וכ"ש פנים בפנים דבר ד' עמכם, והתפלה היא אחרי ה"א תלכו, ונקראת אחר וכ"ש לכתך אחרי שהוא בחי' ביטול והתקשרות. והענין הוא דהנה ח"י ברכאן דצלותא הן נגד ח"י חוליות השדרה, וחוט השדרה נמשך ממוח הדעת שהוא מאחוריו, דבתלת מוחין חב"ד שהם בתלת חללין דגלגלתא, הנה המוחין חו"ב הם מלפניו, ומוח הדעת הוא מאחוריו, דהנה חכ' היא בחי' ראי' וראי' הוא בפנים, והוא בחי' ראיית המהות, ודעת הוא רק ידיעת המציאות, אבל הוא בבחי' הכרת המציאות, וכידוע שהדעת הוא הכרה, אמנם להיות שהכרה היא רק בהמושג, דענין מוח הדעת הוא החיבור דנקודת ההשכלה עם ההשגה דבינה, דאז הנה השגתו היא ברה וזכה בהשגה גמורה כמ"ש במ"א, נמצא דההכרה היא רק בהמושג לבד, א"כ ה"ז הכרת המציאות בלבד, ומהאי טעמא הנה דעת נקראת אחר, אבל הוא בהתקשרות גדולה, דמעלת הדעת הוא שהוא בהתקשרות גדולה, ולכן תפלה נק' דעת, דתפלה ענינה התקשרות ודביקות, ומהאי טעמא נקראת תפלה דעת, וכמ"ש דע את אלקי אביך ועבדתו בלבב שלום וגו', הרי שהעבודה שבלב הוא ע"י הדעת. וזהו דנתינת התורה היתה אחר הקדמת נעשה לנשמע, דתורה הנה התקשרותה הוא בפנימיות ועצמיות א"ס ב"ה, הנה בכדי שיהי' גילוי ההתקשרות פנימי שבתו' הוא ע"י הקדמת התפלה דוקא, דתפלה הוא הרצון והצמאון שירצה באלקות, ואז הנה ע"י התורה נמשך לו גילוי אוא"ס, ואם לא יהי' לו הרצון איך יכול להיות ההמשכה ע"י התורה, וע"כ צ"ל העבודה דתפלה ואז יהי' ההמשכה ע"י התורה. וכמו בדוד דכתב' והוי' עמו וארו"ל (סנהדרין דצ"ג ע"ב) דהלכה כמותו בכ"מ, דהלכה הוא הליכות עולם לו שיהי' המשכת וגילוי אוא"ס ב"ה בעולם, ודוד הרי הלכה כמותו בכ"מ, דבכל מקום הנה הלכה כמותו שהמשיך גילוי אוא"ס ב"ה שזהו ע"י עבודתו בהקדמת התפלה, וכמ"ש ואני תפלה, וזהו ספר תהלים שאמר.

והנה בזה יובן מ"ש יאר פניו אתנו סלה, דלכאור' הול"ל יאר פניו אלינו ומהו אתנו. אך הענין הוא דהארת פנים העליונים דגילוי אוא"ס ב"ה בעולם, שהוא ההמשכה דתורה דזהו יאר פניו הוא אתנו, דזה תלוי בנו, שע"י העבודה באתעדל"ת בתפלה ממשכים גילוי אוא"ס ב"ה ע"י התורה. דהנה בזה יתרון התפלה על התו', דתורה היא ידיעה והשגה ובכל אחד לפום שיעורא דילי', והוא רק ביודעי תורה, אבל איש הפשוט שאינו יודע תורה הנה ההמשכות שלו הוא רק במדר' הנשמה ולא בגילוי למטה, משא"כ בתפלה הנה גם מי שאין דעתו יפה לכוין כוונות ולהתבונן בגדולת ורוממות א"ס ב"ה בהתרחבות גדולה ובעומק ההשגה, הנה גם בהתבוננו בהתבוננות כללי במאמר הידוע ודע לפני מי אתה עומד לפני ממה"מ הקב"ה, הנה

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ימי הפורים הבעל"ט, הננו מוציאים לאור - בפעם הראשונה מגוכתי"ק - את המאמר ד"ה "וקבל היהודים - תרצ"א", מכ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע, שאמרו פורים בסעודה, תרצ"א*.

לחביבותא דמילתא נדפס צילום מעמוד אחד של המאמר בגוכתי"ק.

מערכת "אוצר החסידים"

ט' אדר ב', ה'תשס"ג

ברוקלין נ"י.

שבעים וחמש שנה לגאולת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע

מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

* לתוכן המאמר - ראה ד"ה זה תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קצה ואילך).

מוכחת לזה הוא מהשכל הבא מן המשפיע אל המקבל, דשכל הבא מן המשפיע אל המקבל הרי אינו עצמות השכל, אשר מזה יובן דכללות השכל השייך אל המדות הוא בחי' חיצונית בלבד.

והנה כדוגמת ההפרש בין המוחין אל המדות, דבכלל זה הוא גם המוחין של המדות, דהמוחין תופסים בפנימיות הנפש, והמדות הנה תפיסתם בהנפש הוא רק בחיצוניותו, דבכלל זה הוא גם במוחין שבמדות שהם בכלל המדות ואינם תופסים רק בחיצוניו' הנפש בלבד, הנה יובן דוגמתו למעלה ההפרש בין בחי' החכ' דסדר השתל' לחכ' דתו'. דהנה סדר השתל' בכלל הוא מבחי' המדות העליונות, דסדר ההשתל' הוא בריאת וההתהוות כל העולמות מרוכ"ד עד סוכ"ד, והם ע"י המדות העליונות וכמ"ש כי ששת ימים עשה הוי' את השמים ואת הארץ וגו', השמים והארץ כולל כללות כל העולמות עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין, וכללות כולם הם מהששה ימים שהם ששה מדות עליונות, ושרש המדות הם מרצון, ולכן הנה התחלת ההשתל' הוא מבחי' הרצון כמ"ש בזהר בריש הורמניתא דמלכא, ופירושו ברשות ורצון המלך, ובע"ח אי' כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא את העולמות כו', שהוא הרצון שבמע"ב, והרי הרצון הזה דמע"ב הרי יש בו כוונה פנימיות, והכוונה פנימיות שבמע"ב הוא מה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, וכמאמר במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים שהוא התענוג בקיום התומ"צ של הצדיקים, ומ"מ הנה התחלת סדר ההשתל' אינו מבחי' ומדרי' זו דהכוונה פנימי' שהוא התענוג, כ"א ההתחלה הוא מזה כשעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' צמצם עצמו כבי' כו', מפני שהתחלת ההשתל' הוא מבחי' הרצון שוהו שרש המדות והוא בחי' חיצונית בלבד, והיינו דכללות ההשתל' הוא בחי' רצון ומדות, ויש בזה מוחין ג"כ והוא בחי' חכ' דמע"ב, וכ"ז הוא בחי' חיצונית לבד, אבל התורה היא עיקרה בחי' חכ', והיא בחי' החכ' העצמיות והפנימיות שתופס בבחי' פנימיות ועצמות א"ס, וכמ"ש בסש"ב דלית מח' תב"כ כ"א כאשר איהו תפיסא באורייתא ומצוותי', הרי מה שהחכ' דהשתל' אינו תופס באוא"ס ב"ה, ה"ז נתפס בתו' שהיא תופסת בבחי' העצמות, להיות שהחכ' היא מבחי' התענוג שזה בחי' הפנימיות והעצמיות. וזהו ההפרש בין ההתקשרות דתלת קשרין כו' ובין ההתקשרות שלמעלה דאנת הוא דקשיר לון כו', דההתקשרות דע"ס דסדר השתל' שע"י הקו הוא רק בבחי' החיצוני' דאוא"ס, אבל מש"א תלת קשרין מתקשראין דא בדא ישראל מתקשראין באורייתא באורייתא בקוב"ה דהתקשרות זו מה שנש"י מתקשראין ע"י התו' הנה ההתקשרות בבחי' הפנימיו' והעצמיות דא"ס ב"ה.

והנה אמרו"ל (יבמות ק"ט ע"ב) האומר אין לו אלא תורה אפילו תורה אין לו, או דער ואָס זאָגט אָז ער דאַרף מער ניט ויא לערנען תורה, און צוא עבודה איז ער ניט שייך, הנה אפילו תורה אין לו, דאין לו אפילו השכר דתלמוד תורה.

באין ערוך לגבי אוא"ס, ובד"כ הוא דמש"א ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון זהו בבחי' החיצוניות דאוא"ס, אבל לגבי בחי' הפנימיות דאוא"ס הע"ס הן באין ערוך, וזהו כולם בחכ' עשית שגם החכ' היא באין ערוך לגבי אוא"ס, היינו חכ' דסדר השתל' שהוא חכ' דמע"ב, אבל חכ' דתורה הנה בזה מאיר בחי' הפנימיות והעצמות דא"ס ב"ה.

וביאור הענין הוא, דהנה מוחין ומדות הגם דשניהם הם כחות הנפש, דהכחות בהנפש הם אברי הנפש, בדוגמת דבר כמו האברים בהגוף, והנה באברי הגוף הרי הראש הוא למעלה מהלב והלב למעלה מהרגלים, הנה הגם דסדר עמידתן הוא לפי מעלתן שהלב הוא למעלה מהרגלים והראש למעלה מהלב, ומ"מ אין זה לבד הוא מעלתן אלא שחלוקים בגוף ועצם חומרים, דאינו דומה חומר בשר הרגל לחומר בשר הלב והלב אל המוח. הנה בדוגמא כזה הוא גם באברי הנפש, דלא זו לבד מה שהם חלוקים בהגדרתן דגדר המדות אינו דומה לגדר המוחין והוא רק בדוגמת דבר סדר עמידתן של אברי הגוף, אבל העיקר הוא מה שהם חלוקים בענין התיחסותם אל הנפש, היינו באופן תפיסתם בהנפש, דהמדות תופסים רק בחיצוניות הנפש והמוחין תופסים בפנימיות הנפש. דהנה המדות הרי כל ענינם הוא אל הזולת, וכמו מדת האהבה והחסד ה"ה אל הזולת, כי אינו שייך אהבה אל עצמו שאוהב א"ע, ואהבת עצמו היא אהבה עצמית, היינו שאינה מדה כ"א ענין עצמי, וגם בזה הנה האהבה היא חיצונית מהנפש, היינו דאהבה עצמית אינה מוגבלת בזה שאוהב את עצמו, אהבת עצמו בעגרעניצט זעך ניט מיט האַלט האַבין זיך, כי העצמי והפנימי באהבת עצמו אינו הענין דאהבה, אהבה איז א מדה, און אהבת עצמו איז א ענין עצמי, ולכן אינו שייך לומר שמתחסד על עצמו, כ"א על הזולת, וכל מה שאל הזולת הוא רק במדרי' חיצוניות לבד, הרי שהמדות חיצוניות, וא"כ מה שהמדות תופסים בהנפש הוא ג"כ רק חיצוניות הנפש, והגם דשרש המדות הוא הרצון כנודע, והרצון הוא התגלות עצמות הנפש, הנה זה מה שהרצון הוא שרש המדות, הרי פירוש רצון ל' מרוצה, והוא רק מרוצת הנפש היינו מה שרץ לאיזה דבר שחוף ממנו שזהו רק התגלות החיצוניות דעצם הנפש. אמנם המוחין הרי הן לעצמו שאינו מוכרח אל הזולת שיכול לישב בפ"ע ולהשכיל השכלות, וגם עיקר השכל הוא מה שמשכיל לעצמו שהרי השפעת השכל מה שמשפיע אל הזולת אינו עצמות השכל של המשפיע, ועצמות השכל מה שמשכיל לעצמו הרי א"א להשפיע כלל אל הזולת, הרי שהמוחין הן לעצמו, ומה שהוא לעצמו ה"ז פנימי, וא"כ המוחין תופסים בנפש ג"כ פנימיות הנפש, וכידוע דהחכ' הוא מהתענוג שבנפש, והתענוג הוא פנימיות עצם הנפש, והיינו דענג ורצון הנה שניהם הם עצם הנפש רק שהרצון הוא חיצוניותו ותענוג פנימיותו. א"כ ההפרש בין מוחין למדות בענין זה הוא דמוחין תופסים פנימיות הנפש והמדות תופסים רק חיצוניות הנפש. והנה המדות יש בהם ג"כ מוחין שז"ע מדות האדם שהן ע"פ שכל, וכמ"ש לפי שכלו יהולל איש, הנה גם המוחין של המדות הן כמו המדות שהן חיצוניות, וראי'

ב"ס"ד. פורים רצ"א, בסעודה. ריגא

וקבל היהודים את אשר החלו לעשות ואמרז"ל (שבת דפ"ח ע"א) ע"פ קימו וקבלו כו' דהדר קבלוה בימי אחשורוש, קימו מה שקבלו כבר, דבמ"ת הקדימו נעשה לנשמע דזהו החלו לעשות, וגמר הקבלה הי' בימי אחשורוש. ובגמ' (מגילה ד"ז ע"א) אמרז"ל קימו וקבלו, קימו למעלה מה שקבלו למטה. וצ"ל איזה יתרון הי' בימי אחשורוש דאו הי' גמר הקבלה על מה שקבלו במ"ת, ועוד מהו דקימו למעלה מה שקבלו למעלה*. ולהבין כ"ז הנה אי' בזהר תלת קשרין מתקשראין דא בדא, ישראל מתקשראין באורייתא, ואורייתא בקוב"ה, דע"י התורה מתקשראין ישראל בעצמות א"ס ב"ה. והנה ענין ההתקשרות מצינו למעלה ג"כ, וכדאי' בת"ז במאמר פתח אלי', אנת הוא דאפיקת עשר תיקונין וקרינין לון עשר ספירן לאנהגא בהון עלמא סתימא דלא אתגליא ועלמא דאתגליא, ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון, וקאי על גילוי הקו שאומר אח"כ והוא נביעו איהו כנשמתא לגופא דאיהו חיים לגופא, והיינו שהקו מקשר ומיחד הע"ס עם אוא"ס המאציל ב"ה. וצ"ל מהו ההפרש בין ההתקשרות דהע"ס באוא"ס ב"ה שנעשה ע"י הקו, ובין ההתקשרות מה שנש"י מתקשראין בא"ס ב"ה ע"י התורה. והענין הוא דהנה הספירות הן באין ערוך כלל לגבי אוא"ס ב"ה, שהרי הספירות הן בבחי' חו"ב והג"ת וכו' מוחין ומדות שהן בהגדרה מוגבלת, גדר המוחין וגדר המדות, והגם דגדר המדות הרי אינם בדומה לגדר המוחין, אבל בכללותם ה"ה מוגבלי' בהגדרתן, ואוא"ס ב"ה הרי לאו מכל אינון מדות איהו כלל, וזהו כולם בחכ' עשית שגם בחי' החכ' שהיא ראשית ההשתל' היא בבחי' עשי' לגבי אוא"ס ב"ה, וכת"י והחכ' מאין תמצא שהחכ' נמצאת מאין דכתר בבחי' יש מאין, וגם אפילו מקור החכ' הוא הרי אופן מציאותה מהאין דכתר הוא בבחי' מאין ליש.

וביאור דבר זה הוא דהנה בספירת החכ' הרי יש בה ב' מדרי', דחכמה הוא כח מ"ה, ובתיבת מ"ה יש בו ב' פירושים הא' מ"ה ל' מהות, שהוא מהות הדבר וענינו, והב' הוא אפיסת הדבר והעדרו, וכמא' מה שפשטת ומה מצאת, והם הב' ענינים שבכח החכ', הא' שכל הגלוי, והב' מקור השכל, שהשכל הגלוי שבכח' הוא נקודת הברקה דחכ', והגם דנקודת הברקה שבכח' הוא למעלה עדיין מהשגה ממש, מ"מ ה"ז שכל גלוי שבא במציאות שכל ממש, אמנם מקור החכ' אינו עדיין במציאות שכל ממש רק שהוא מקור שממנו נמשכים כל השכליים. וענין מקור הנאמר כאן הרי אין הכוונה על כח המשכיל, דכח המשכיל הוא למעלה עדיין מבחי' גילוי, כ"א פירש וענין מקור המכוון כאן הוא על מה שנמשך מכח המשכיל להיות שכל גלוי. ומובן דמה שאנו אומרים מה שנמשך מכח המשכיל להיות שכל גלוי, אין הכוונה על ההמשכה הנעלמת המבואר במ"א, אלא דמקור זה הוא כמו ממוצע בין כח המשכיל

למעלה: כ"ה בגוכתי"ק. ואוצ"ל: למטה.

והשכל הגלוי, וענינו הוא אור השכל ששורה במוח שבראש, דאור השכל ששורה במוח שבראש הוא נמצא בו תמיד גם בשעה שאינו עוסק במושכלות ואינו משכיל השכלות, דאור שכל זה הרי אינו במציאות שכל עדיין, שהרי לא יש כאן איזה מושכל במציאות רק הוא בבחי' מקור לשכל. ומה שאנו אומרים שהוא מקור לשכל אין הכוונה שהוא מקור פרטי, דהנה ידוע דלכל השכלה הרי יש לו מקור פרטי, והוא מה שאנו רואין במוחש דכל השכלה, היינו רובם של ההשכלות בכלל, ובפרט אלו הבאים ביגיעה ביותר הנה בתחלה מאיר ניצוצי אור, והיינו דטרם הגלות נגלות גילוי אור השכל בשכל גלוי, מאיר ניצוצי אור, והניצוצי אור הללו הוא המקור פרטי דשכל גלוי זה המתגלה אחרי כן. אמנם אור השכל השורה במוח, הרי אינו מקור לשכל פרטי כ"א מקור על כל השכליים, ואין הכוונה כמו בהיולי וכח המשכיל אלא שהוא כמו ממוצע, והיינו דשכל גלוי הרי ההשכלה באה באיזה פרט דבר מה שהוא משכיל, דהדבר הפרטי ההוא הוא לבוש וכלי אל אור השכל המתלבש בתוכו, ולהיותו שכל גלוי ה"ה מהות דבר מה, ופירוש מ"ה הוא מהות הדבר וענינו, אבל אור השכל השורה במוח שבראש, הרי לא מיבעי דאינו שכל פרטי, ואינו עדיין בהתלבשות בלבוש וכלי ואינו בבחי' מציאות שכל כלל, והוא רק מקור וממוצע בלבד, הנה פירוש מ"ה שהוא בלי מהות עדיין.

יְהִי והחכ' מאין תמצא, דבחי' חכ' הגלוי' וגם מקור החכ' נמצא מאין דכתר בבחי' יש מאין, וזהו והחכ' שהיא מקור החכ' שאינו בבחי' מציאות שכל עדיין, ותמצא הוא בחי' חכ' כמו שבא במציאות שכל גלוי, הנה שניהם הם באים מאין דכתר בבחי' יש מאין, ובחי' מאין ליש, ואומר ולית מחשבה תפיסא אך כלל, דמחשבה היא בחי' חכ' וכדאי' בזהר מח' ויובלא, דמח' חכ' ויובלא בינה, הנה החכ' נקראת מחשבה שהוא חשב מ"ה, ולית מחשבה תפיסא אך כלל דחכ' אינה תפיסא כלל בעצמות אוא"ס, וכמו שאין שייך לתפוס שכל בחוש המישוש, כן אין בחי' החכ' תפיסא באוא"ס ב"ה משום שהיא בבחי' עשי' לגבי' ית' שאינו בערך כלל, וכמאמר הידוע יותר משאין ערוך עשי' לגבי' האצי' הרי אין ערוך אצי' לגבי' אוא"ס ב"ה. ואחר כ"ז הרי מ"מ הע"ס דאצי' מיוחדים באוא"ס ב"ה בתכלית היחוד, וכמאמר איהו והיוהי חד איהו וגרמוהי חד שמייוחדים בתכלית היחוד, וכמאמר אנת הוא דקשיר לון בהתקשרות ממש. וא"כ הרי יש כאן ב' ענינים שהע"ס אינם בערך כלל, ומ"מ ה"ה מיוחדים בתכלית, והוא דבר והיפוכו ושניהם אמת. ויובן זה מקישור וחיבור הנפש עם הגוף, שהרי אומר וההוא נביעו שהוא הקו איהו כנשמתא לגופא, א"כ מקישור וחיבור הנפש בגוף יובן דוגמתו למעלה. והנה בקישור וחיבור הנפש בגוף אנו רואין דבר והיפוכו, דהרי הנפש מתלבש בגוף ומתאחד איתו עמו עד שמתפעל ממקרי הגוף, דעם היות שהנפש רוחני והגוף גשמי, ורוחני וגשמי רחוקים זמ"ז בתכלית הריחוק, ומ"מ מתאחדים המה, שהגוף הגשמי מתפעל בעניני החומרים מהנפש הרוחני, והנפש הרוחני מתפעל ממקרי הגוף הגשמי. וכמו באיזה כאב ח"ו באברי הגוף הגשמי מרגיש

הנפש הרוחני, וכן בענג וצער, שאנו רואין במוחש דצער גופני עושה כיוון בהנפש דבעת ההיא אינו יכול להשכיל ולהשיג איזה השגה, וכן מונע אותו בעסק התורה ועבודה, הרי אנו רואין במוחש דצער גופני גורם טרדת הנפש הרוחני, ועונג גופני כמו בשמחת בנו עושה התפשטות בכחות הנפש עד שפועלים התרחבות החושים והכלי' שיוכל להשכיל ולהשיג יותר. וכן להיפך דענג וצער רוחני בנפש הרוחני פועל בהגוף הגשמי, והיינו במי שאור הנפש מאיר בגילוי יותר שהענינים הרוחנים נוגעים לו הרבה ה"ז פועל גם בהגוף הגשמי בעצם החומר שלו, וכמ"ש חכמת אדם תאיר פניו, דידיעת והשגת שכל עמוק ה"ז גורם לו צהיבת פנים ובריאות, כמו מי שאכל מאכל ערב ושתה יין טוב, כהא דר"א דצהבו פניו שמצא תוספתא חדתא, וכהא דמורנו הרה"ק הר"ן נ"ע ה"י שמן מאמירת איהש"ר, הרי שענג הנפש הרוחני פועל בהגוף הגשמי, דעצם חומרותו מתפעל בענינו מרוחניות הנפש. וכתוב ויחל משה את פני ה' אלקיו וגו' ואמרז"ל (ברכות דל"ב ע"א) ר' אליעזר הגדול אומר מלמד שעמד משה בתפלה עד שאחזתו אחילו, מאי אחילו, א"ר אלעזר אש של עצמות, דצערו של משה ה"י צער רוחני, שהצטער על מעמדן ומצבן של ישראל הרוחני שה"י ברע, ומצער זה הוא שנחלה בגופו עד שאחזתו אש של עצמות, הרי שהצער הרוחני של הנפש פועל גם בגוף, וכמו"כ ענג הנפש פועל בהגוף, וכמ"ש שמועה טובה תדשן עצם, הרי שהנפש והגוף מקושרי' ומחוברים זע"ז.

וְהִנֵּה לפעמים אנו רואין להיפך שהגוף אינו פועל שום שינוי והתפעלות בהנפש, וכמו שהסומא מוליד שלם הרי הגם שנסתלק כח הראי' ואינו מאיר בהגוף הרי אין מזה שום שינוי בהנפש, ולא לבד שבעצם הנפש אינו פועל שינוי והתפעלות אלא גם בהכחות הכלולים בהנפש אין שום שינוי, א"כ מזה אנו רואין במוחש שחסרון הכח ופגירת האבר אינו עושה שום חסרון בהנפש. וכן בכללות החיות מה שהנפש מחי' את הגוף אינו בהתפעלות מהנפש שהרי אין הנפש מוטרד בזה להחיות את הגוף ואופן החיות הוא בדרך ממילא, שהגוף חי מהנפש בדרך ממילא שלא בהתעסקו' הנפש להחיותו, הרי מזה נראה שהנפש והגוף מרוחקים ומובדלי' זמ"ז, ובאמת הרי שניהם אמת שהנפש והגוף מקושרים ומתאחדים עד שפועלים זה בזה, ועם זה ה"ה מרוחקים ונבדלים זמ"ז, והענין בזה הוא דמה שמתלבש בהגוף זהו רק הארת הנפש לבד, וגם הארה זו היא כמו שמתגלה מהנפש זהו שמתלבש בהגוף ומתאחד עמו בקישור וחיבור עד שמתפעל ממקרי הגוף, אבל עצם הנפש וגם הארת הנפש כמו שכלול בעצם הוא נבדל מערך הגוף, ואין הגוף פועל בו שינוי כלל. והדוגמא מזה יובן למעלה דמה שבא בבחי' התלבשו' אורות בכלים, וכמו"כ כללות בחי' האור המתגלה מן העצם, היינו גם מה שלמעלה מהתלבשות בכלים ה"ז רק הארה לבד מאוא"ס שבא בבחי' גילוי ובבחי' יציאה חוץ לעצמותו כבי', ובחינה ומדריגה זו היא בבחי' התלבשות ובבחי' התאחדות ממש עם הע"ס, אבל עצמות אוא"ס גם כח ההתגלות הכלול בהעצמות הוא בבחי' הבדלה מן הע"ס, ולגבי' מדרי' זו הע"ס הם